

OBSAH

	ÚVODNÍ POZNÁMKA	7
1	TEORETICKÁ A METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	9
1.1	Přístup k výkladu a řešení klíčových problémů pojetí a poznávání osobnosti v psychologii	9
1.2	Ke vztahu struktury a dynamiky osobnosti	13
1.3	Ke vztahu situačních a dispozičních proměnných v utváření a projevech osobnosti	17
1.4	K nomotetickému a idiografickému přístupu k poznávání osobnosti	22
1.5	K možnostem a cestám pronikání do osobnosti	25
2	VLASTNOSTI OSOBNOSTI	31
2.1	Povahové vlastnosti (temperament)	33
2.1.1	Klasické vymezení temperamentových typů.	35
2.1.2	Konstitučně typologické přístupy k temperamentu	36
2.1.2.1	Kretschmerova konstituční typologie	38
2.1.2.2	Sheldonova konstituční typologie	39
2.1.3	K dispozičnímu vymezení typů osobnosti	41
2.1.3.1	Typy osobnosti v systému Jungovy analytické psychologie	41
2.1.3.2	Eysenckovo psychometricky založené pojetí temperamentu	42
2.1.4	Psychofyzilogické koncepce „individuálních rozdílů“	45
2.1.5	K jiným koncepcím temperamentu	49
2.1.5.1	Temperament v pojetí Heymanse a Wiersmy	50
2.1.5.2	Millonovy typy psychopatických osobností	51
2.1.6	Pojetí bazální struktury psychické autoregulace osobnosti	53

2.2	Motivace osobnosti	65
2.2.1	Východiska	65
2.2.2	K problematice postojů a sklonů	68
2.2.2.1	Vymezování struktury postojů a sklonů	69
2.2.2.2	Morrisovo pojetí „základní životní cesty“	72
2.2.3	Pojetí hodnotových orientací	73
2.2.3.1	Franklovo pojetí základních životních hodnot	74
2.2.3.2	Spranglerova typologie hodnotových orientací	76
2.2.3.3	K systému interpersonálních hodnot osobnosti	78
2.2.4	Vymezování motivační struktury systémem potřeb	80
2.2.4.1	Murrayův přístup k roli potřeb jako motivačních sil	82
2.2.4.2	Cattellův přístup k motivačnímu systému osobnosti	86
2.2.4.3	Potřeby v Rotterově systému sociálního učení	88
2.2.4.4	Maslowův systém potřeb a motivace osobnosti	92
2.2.5	Struktura motivačních vlastností osobnosti	96
2.2.5.1	Pojetí základních a odvozených potřeb a jejich role v systému motivačních vlastností osobnosti	97
2.2.5.2	Vztah potřeb a zájmů v motivačním systému osobnosti	104
2.2.5.3	Struktura motivačních vlastností a charakter osobnosti	107
2.3	Schopnosti	115
2.3.1	Obecná charakteristika osobnosti	115
2.3.1.1	Schopnosti a vlohy	116
2.3.1.2	Schopnosti a dovednosti	119
2.3.1.3	Schopnosti jako vlastnosti osobnosti	121
2.3.2	Inteligence jako vlastnost (schopnost) osobnosti	126
2.3.2.1	Vymezování inteligence jako obecné schopnosti	127
2.3.2.2	Vrozené a osvojené v intelektových schopnostech	130
2.3.2.3	Netradiční vymezování intelektových předpokladů (tvořivost, operativní, sociální a emocionální inteligence)	134
2.3.3	Struktura schopnostních vlastností osobnosti	138
2.3.4	Schopnosti a výkonnost osobnosti	142
2.3.4.1	Systémový přístup ke vztahu „schopnosti – výkonnost“	143
2.3.4.2	Empirické přístupy k posuzování schopností	152
3.	OSOBNOST V NÁROČNÝCH ŽIVOTNÍCH KONTEXTECH	162
3.1	Životní nároky a rozvoj osobnosti	162

3.2	Pojetí psychických zátěží	167
3.2.1	Vymezení pojmu „psychická zátěž“	168
3.2.1.1	Běžné nároky na psychiku (běžná psychická zátěž)	168
3.2.1.2	Optimální psychická zátěž	169
3.2.1.3	Pesimální psychická zátěž	170
3.2.1.4	Hraniční psychická zátěž	170
3.2.1.5	Extrémní psychická zátěž	171
3.2.1.6	Dodatky	171
3.3	Dynamika psychických funkcí v zátěžových situacích	172
3.3.1	Linie nespecifických změn v psychice	173
3.3.1.1	Mobilizace psychiky	173
3.3.1.2	Aktivní řešení zátěže	176
3.3.1.3	Průběh třetí fáze	177
3.3.2	Specifické změny v psychice	178
3.3.3	Indikace dynamických změn v psychice	181
3.4	Dilema rozvoj, či integrace osobnosti?	189
3.4.1	Nároky na výkon	189
3.4.2	Nároky na řešení problémových situací	193
3.4.3	Nároky na zdolávání překážek (bariér)	198
3.4.4	Konfliktní situace a jejich řešení	204
3.4.5	Stresové situace	210
3.5	Závěrečná poznámka	214
4.	POZNÁVÁNÍ OSOBNOSTI	217
4.1	Podmínky a předpoklady poznávání osobnosti	217
4.1.1	Co studovat?	218
4.1.2	Kde vlastnosti osobnosti studovat?	220
4.1.3	Jakými nástroji a metodami proniknout do osobnosti?	226
4.2	Možnosti komplexního pronikání do osobnosti s využitím počítačové podpory	232
4.2.1	Východiska	232
4.2.2	Principy počítačové podpory	234

4.2.2.1	Ukládání a vyhodnocování dat	235
4.2.2.2	Stavebnicové uspořádání systému	237
4.2.2.3	Otevřenost systému	238
4.2.3	Aplikace	240
4.2.3.1	Počítač při pronikání do sebepojetí („PASKO“) a do dynamiky psychických funkcí („PSYCHOLAB“)	241
	Využití počítače při depistáži sebepojetí dotazníkem PASKO	241
	Testování a vyhodnocování základních psychických funkcí (PSYCHOLAB)	243
4.2.3.2	Systém počítačové podpory programu DIAROS	244
	K diagnostické baterii	244
	Charakteristika metod, zařazených do programu DIAROS:	245
	Počítačové prostředí pro základní práci s jednotlivými dotazníky a testy .	247
	Nadstavbový řídicí systém	252
4.2.3.3	Idea sjednocování	252
	LITERATURA:	254